

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНА (ОЗНАЙОМЧА) ПРАКТИКА**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність 053 Психологія

(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма Психологія

(назва однієї або декількох)

форма(и) навчання денна, заочна

КИЇВ 2024

РОЗРОБНИК силабусу (доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук)

Світлана КОПИЛОВА
(підпис)

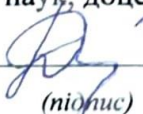
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки

Протокол № 19 від 13.06.2024

Завідувач кафедри Лариса ТАРАСІЮК
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми 053 Психологія

(кандидат психологічних наук, доцент)

Олена ДУБЧАК
(підпис)

Рецензії/відгуки (зазначити від кого, за наявності)

1. Опис освітньої компоненти

Вид практики: навчальна (ознайомча)

Загальний обсяг кредитів/годин: 3 (90 год.)

Курс: 1

Семестр: 2

Тривалість (у тижнях): 2

Форма семестрового контролю: залік

2. Бази практик

База практики – це заклад освіти, установа, підприємство, організація незалежно від форми власності і підпорядкованості, призначена для проведення практики студентів, що має можливість забезпечувати виконання програми практики для освітнього рівня «бакалавр».

1 курс: системи соціального обслуговування і соціального захисту
Установи/заклади системи соціального захисту (притулки для дітей, інтернатні заклади, реабілітаційні центри тощо)

Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (центри соціально-психологічної допомоги, центри для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з обмеженими можливостями тощо)

Регламентуючими документами щодо затвердження бази практики є договір про проходження практики між ТНУ і базою практики, на основі якого готується направлення на проходження практики. У випадку самостійного вибору бази практики студент зобов'язаний надати кафедрі психології, соціальної роботи та педагогіки ТНУ гарантійний лист із закладу освіти, підприємства (організації, установи), де він проходитиме практику, за підписом керівника закладу освіти і з відповідною печаткою (підприємства, установи, організації)-бази практики.

3. Мета та завдання практики

Мета практики: поглиблення і закріплення теоретичних знань, удосконалення навичок організації та виконання професійно-орієнтованих завдань, ознайомлення із загальною структурою системи психологічної служби в Україні функціональними обов'язками практичного психолога.

Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при проходженні практики.

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі проходження практики:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

СК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації .

4. Результати практики

Програмні результати відповідно до освітньо-професійної програми.

ПР 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

5. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів освіти:

1) Підготовчий (0,5 кредити);

- Оформлення гарантійних листів на проходження практики (за умови реалізації права студентом на вибір місця проходження практики за власним бажанням, відповідно до обраної освітньої траєкторії) – 5 год.
- Ознайомлення з програмою практики – 2 год.
- Відвідування настановчої конференції – 2 год.
- Складання індивідуального плану проходження практики – 6 год.

2) основний (2 кредити);

- Ознайомлення з базою практики – 12 год.
- Ознайомлення з функціональними обов'язками і звітною документацією психолога установи, організації – 12 год.
- Залучення до виконання окремих доручень – 12 год.
- Виконання завдань для самостійної роботи – 12 год.
- Виконання індивідуальних завдань – 12 год.

3) завершальний (0,5 кредити)

- Оформлення звітної документації – 12 год.
- Відвідування підсумкової конференції – 2 год.
- Рефлексія результатів проходження практики – 1 год.

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

Тривалість проведення навчальної практики не повинна перевищувати 24 академічних годин на тиждень. Під час проходження практики студенти

повністю підпорядковуюються внутрішньому трудовому розпорядку бази практики. Під час навчальної практики студенти не працюють самостійно, але залучаються до виконання нескладних доручень.

Види діяльності: діяльність здійснюється шляхом вивчення нормативних документів, бесід з керівником від бази практики, спостереження за роботою персоналу

- знайомство з особливостями організаційно-правового забезпечення діяльності установи чи організації (структура, підрозділи, персонал та його обов'язки)
- знайомство з нормативно-методичним забезпечення діяльності установи/організації (регламентуючі і методичні документи, вимоги до звітної документації).
- знайомство з основними напрямками діяльності і функціями психологічної служби; виявлення соціальних проблем, на послаблення яких, направлена діяльність установи/організації як соціального інституту
- спостереження за реалізацією етичних принципів діяльності практичного психолога у взаємодії з клієнтом
- вивчення інноваційного досвіду роботи практичних психологів в державних соціальних службах з новими категоріями клієнтів – учасниками бойових дій, внутрішньо переміщеними особами, жертвами насильства тощо

6.2. Завдання для самостійної роботи та перелік індивідуальних завдань

Завдання для самостійної роботи:

1. Скласти характеристику психологічної служби як системи

Характеристика служби: визначення «ключових» соціальних проблем, що вирішує служба (статистичне підтвердження); опис умов виникнення соціальної служби, визначення завдань, що вимагають рішення за допомогою спеціалістів соціальної служби; опис особливостей функціонування даної служби

Характеристика основних категорій клієнтів служби або недержавної організації: визначення основних категорій клієнтів; визначення типових проблем клієнтів; визначення правил організації та надання допомоги клієнтам

Характеристика професійного статусу практичного психолога: аналіз нормативних документів, що регламентують діяльність соціального працівника; функціональних обов'язків практичного психолога; режиму роботи практичного психолога

Характеристика системи взаємодії «практичний психолог-клієнт»: встановлення первинного контакту; дотримання професійної етики; короткотермінова і довготермінова допомога

2. Проаналізувати план роботи практичного психолога на місяць. Встановити відповідність основним професійним функціям

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань для практики

- Виділити нормативно-правові положення, які найчастіше застосовуються у роботі практичного психолога служби
- Навести 2 приклади застосування етичних принципів у роботі психолога

6.3. Обов'язки студентів під час проходження практики

- участь у настановчій та підсумковій конференціях
- своєчасне прибуття на базу практики; проходження інструктажу з охорони праці та дотримання правил охорони праці та техніки безпеки; вивчення та дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики
- розробка та затвердження у керівника практики від кафедри індивідуального плану з проходження практики;
- ознайомлення та виконання завдань, передбачених робочою програмою практики
- своєчасна підготовка та подання на перевірку документації з практики

6.4. Обов'язки керівників практики від університету

- Організація та проведення настановчої конференції, ознайомлення з програмою практики, призначення старост груп, проведення інструктажу з охорони праці, підготовка і надання на базу практики направлення та програму практики
- Надання допомоги в організації і плануванні заходів практики, складанні індивідуальних завдань
- Забезпечення оперативного зв'язку зі студентами та підтримання контакту з керівником від бази практики, сприяння своєчасному вирішенню проблемних ситуацій
- Складання характеристики-відгуку, перевірка документації з практики, прийняти у складі комісії залік

6.5. Обов'язки керівників практики від бази практики

- Організовує підготовку і видання наказу про проведення практики студентів;
- Організація робочого місця та створення матеріально-технічних умов проходження практики
- Забезпечення необхідною інформацією, нормативними та іншими матеріалами; допомога у підборі матеріалів для виконання завдань
- Залучення до участі у поточній роботі, яка відповідає завданням практики
- Складання характеристики -відгуку

7. Контроль проходження і оцінка навчальних досягнень.

Контроль проходження практики здійснюється шляхом: підтримання контакту з керівником від бази практики, перевірки індивідуального плану проходження практики та якості оформлення звітної документації. Після закінчення практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання завдань

для самостійної роботи та індивідуальних завдань, передбачених програмою практики.

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Студенти повинні вести щоденник з практики встановленого зразку, в якому висвітлюються етапи роботи та їх зміст. За один день до завершення практики студенти-практиканти здають керівникам від університету всі документи для попередньої їх оцінки

Упродовж тижня після завершення практики на кафедрі психології відбувається підсумкова конференція, на якій студенти перед комісією захищають матеріали практики. До захисту практики допускаються студенти, які повністю виконали завдання програми практики та вчасно оформили звітну документацію. **Форма контролю** для навчальної практики - **залік**.

7.2. Перелік звітної документації:

1. Індивідуальний план проходження практики
2. Щоденник практики
3. Завдання для самостійної роботи:
4. Індивідуальне завдання:

Вимоги до складання звіту про проходження практики

Під час практики студенти ведуть щоденник. На п'ятій сторінці щоденника «Робочі записи під час практики» зазначаються напрямки та методи роботи, з якими ознайомилися; занотовуються результати спостережень за роботою спеціалістів, свої враження про роботу психолога; вказується переглянута література з певної тематики; висловлюються зауваження щодо ходу практики тощо. Рекомендується оформити цю сторінку у вигляді таблиці:

ПОДІЇ ДНЯ	КОМЕНТАРІ	ОСЬ ЩО ЦІКАВО...
Опис зустрічей, контактів, подій дня, виконаних доручень, утруднень, що виникли, відкриттів нового. Роздуми, пов'язані з подіями дня, оцінка його корисності і пізнавальної цінності, своєї участі у подіях	Текст, який з різних причин не відображено у першому стовпчику; післямова, роздуми через деякий час, питання, що виникли протягом дня і потребують додаткових пояснень, читання літератури, обговорення з керівниками практики або викладачами	Уточнення того, що здійснило велике враження, вразило своєю несподіваністю, незвичністю або навпаки повсякденністю

Проходження навчальної практики не передбачає оформлення звіту. Але студентами мають бути надані виконані у письмовій формі: 1) завдання для самостійної роботи; 2) індивідуальні завдання з практики.

7.3. Критерії оцінювання навчальних досягнень:

При кінцевій оцінці результатів практики враховується:

- регулярність відвідування бази практики (20б);
- попередня оцінка керівників практики від бази практики та надана характеристика (20б.),
- попередня оцінка керівника практики від університету (10б.),
- виконання завдань для самостійної роботи (10б.),
- виконання індивідуальних завдань (10б),
- своєчасність оформлення і подання документації з практики (20б.),
- якість оформлення документації (10б.)

Шкала оцінювання:

Позитивна оцінка – 10б. (20)

Скоріше позитивна, ніж негативна – 8б. (16)

Середня – 6б (12)

Скоріше негативна, ніж позитивна - 4б. (8)

Негативна оцінка – 2б. (4)

7.4. Шкала відповідності оцінок

Сумарна кількість балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100 б.	A	Відмінно
80 – 89 б.	B	Добре
75 – 79 б.	C	Добре
66 – 74 б.	D	Задовільно
60 – 65 б.	E	Задовільно E

8. Рекомендовані джерела

- Бочелюк В.Й., Зарицька В.В. Психологія: вступ до спеціальності. Навч.посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 288 с.
- Бондаренко О. Ф. Психологічна допомога особистості: Навч. посіб. Для студ. ст. курсів психол. фтів та віднь унтів. Харків: Фоліо, 2006. 237 с.
- 3.Вступ до спеціальності / Укладачі Л.І. Подшивайлова, Н.В., Старинська. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка , 2014. 29 с.
- Дуткевич Т. В. Практична психологія: вступ до спеціальності : навч. посібник / Т. В. Дуткевич, О. В. Савицька.– 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 254 с.
- Коропецька О.М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості: Навчальний посібник. Київ : КНТ, 2016. 438 с.
- Туриніна О.Л. Проблеми формування психологічної культури у старшокласників //Проблеми вищої педагогічної освіти: Зб. матеріалів Міжнародної конференції. Тернопіль. 2015. С. 27-39.

Чепелева Н. Розвиток професійної компетентності майбутніх практичних психологів // Міжнар. семінар з гуманістичної психології та педагогіки: Тези доп. і повідомл. (Рівне, 15–17 черв. 1998 р.). Рівне, 2005. С. 106. 1

Інформаційні ресурси

Н

Б

Сайт журналу «Освіта регіону. політологія, психологія, соціальні

й

Сайт журналу «Психологічний часопис» . – Режим доступу:

М

Сайт журналу «Психологія». – Режим доступу: <https://eknigi.org/psihologija/>

Сайт Інституту соціальної та політичної психології НАПН України . – Режим

Р

Сайт Національної академії педагогічних наук України . – Режим доступу:

а

д

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА. Перелік

документів, наказів, листів, які необхідно знати та використовувати в своїй

р

Нормативно-правова база. Психологічний супровід та соціально-педагогічна

робота. Лист МОН від 16.07.2021 № 1/9-363 “Про пріоритетні напрями

роботи психологічної служби у системі освіти у 2021/2022 н. р.” . – Режим

д

р

р

ж

р

м

у

р

н

р

н

н

н

м

ц

с

а

в

в

ь

к

р

р

н

р

н